

Från Rikskriscentrum

Till Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande över "Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet"

Dnr: A2019/00521/JÄM

Rikskriscentrum är en riksorganisation för professionellt behandlingsarbete mot våld i nära relationer. Våra medlemsorganisationer arbetar med män i kris och mäns våld mot kvinnor i utifrån kriscentra, mansmottagningar och våldsmottagningar för alla kön. Organisationen är ett stöd till mottagningarna och vill bidra till dessas utveckling inom området våld i nära relation. Rikskriscentrum verkar för en aktiv metodutveckling genom att skapa forum för medlemmar att delge varandra erfarenheter från de olika mottagningarna. Det grundläggande syftet är dels att förebygga våld i nära relationer mot både barn och vuxna och dels att förhindra upprepning av tidigare våld.

Rikskriscentrum vill lämna följande synpunkter på förslaget:

Sammanfattning

Rikskriscentrum instämmer i förslaget att anta en ny förordning där möjligheterna att få statsbidrag breddas i enlighet med inriktningen i den nationella strategin. Organisationen instämmer också i förslaget att de nuvarande bidragen samordnas till ett organisationsbidrag och ett verksamhetsbidrag.

En riksorganisation har behov av en basorganisation kring styrelsearbete, medlemsstöd och viss administration. Eftersom förslaget innebär att riksorganisationer endast ska kunna få verksamhetsbidrag menar Rikskriscentrum att det är viktigt att det framkommer tydligt i själva förordningen att administrativa kostnader ska kunna beviljas som en del av verksamhetsbidraget.

Syftet med utredningen har varit att ge långsiktiga förutsättningar för föreningar som arbetar med stöd till brottsoffer inom hela området våld i nära relation. Denna inriktning är mycket bra och positiv. Men Rikskriscentrum saknar en konsekvensanalys för våldsutsatta och våldsutövare. Organisationens erfarenhet är att många människor önskar få tillgång till lättillgängliga hjälp på sina egna villkor. Rikskriscentrum vill därför poängtera vikten av att det som ingår i begreppet service inte begränsas så att det hindrar denna möjlighet.

Synpunkter:

6.1.3

Rikskriscentrum ställer sig bakom förslaget med en ny förordning kring statsbidrag till organisationer som arbetar för att motverka

- våld mot kvinnor
- våld i nära relationer
- hedersrelaterat våld och förtryck, eller
- prostitution eller människohandel

Rikskriscentrum menar att det är mycket positivt att förslaget jämställer organisationer som arbetar med både våldsutsatta och våldsutövare. Breddningen av organisationer som kan få del av statsbidragen ökar möjligheterna till våldsförebyggande insatser genom att likvärdiga medel kan sökas av organisationer som också vänder sig till dem som använder våld. Att den föreslagna inriktningen på statsbidragen innebär jämlika villkor oavsett könsidentitet och sexuell läggning är efterlängtat. Ett mer långsiktigt och förutsägbart stöd till vissa organisationer på brottsofferområdet kommer att ge bättre förutsättningar för att bedriva ett stabilt och kvalificerat stöd.

6.1.4 och 6.1.5 Rikskriscentrum anser också att det är positivt att såväl riksorganisationer som lokala föreningar ska omfattas av förordningen och kunna erhålla statligt stöd till sina verksamheter. Likaså instämmer Rikskriscentrum i kraven på att organisationerna ska vara demokratiskt uppbyggda, verka för jämställdhet och motverka diskriminering.

6.1.7 Former för bidraget

Utredningen föreslår att lokala organisationer ska kunna ansöka både om organisationsbidrag och om verksamhetsbidrag. Riksorganisationer ska däremot enbart kunna ansöka om verksamhetsbidrag. Som grund för ställningstaget menar utredningen att riksorganisationerna i allmänhet resurser redan har för, och långvarig erfarenhet av, att presentera mål- och resultatstyrning vid ansökan om statsbidrag. Rikskriscentrum har visserligen som organisation en hög kompetens avseende att skriva mål- och verksamhetsplaner – men däremot inte resurser till det. Styrelsemedlemmarna får själva göra detta inom ramen för sina ordinarie tjänster – eller helt ideellt på fritiden.

Som riksorganisation är det föreningens främsta uppgift att stödja de lokala organisationerna, ge röst åt dessa och att medverka till metod- och verksamhetsutveckling. För att klara detta uppdrag är det nödvändigt att föreningen kan ha en basorganisation där styrelsemöten, drift av hemsida, medlemskontakter, ekonomisk och annan gemensam administration kan skötas. För att vara hållbart över tid behövs ett mindre kansli, medel till styrelsemöten i form av resekostnader och andra mötesutgifter samt vissa administrationskostnader. Rikskriscentrum har inga andra fasta inkomster än statsbidraget. Eftersom förslaget innebär att riksorganisationer endast ska kunna få verksamhetsbidrag menar Rikskriscentrum att det är mycket viktigt att det framkommer tydligt i själva förordningen att administrativa kostnader ska kunna beviljas som en del av verksamhetsbidraget.

Rikskriscentrum uppfattning är att både riksorganisationer och lokala organisationer har behov av ett grundbidrag för att täcka de basala föreningsuppgifterna.

Utredningen tydliggör ansvarsfördelningen mellan kommun/stat och föreningarna. Den framhåller att tydligheten är viktig ur ett rättssäkerhetsperspektiv och i förhållande till konkurrenslagstiftning m m. Utredningen menar att en tydlig åtskillnad mellan öppen verksamhet och riktat stöd som ska ske efter biståndsbeslut är till fördel för de enskilda. I vissa fall kan det vara så, men Rikskriscentrums erfarenhet är att det viktigaste för såväl utsatta som för våldsutövare är att stödet är lättillgängligt. Många önskar få möta samma person under hela processen. Det är ofta en fördel om denna kan arbeta både med tidigt stöd, rådgivning, motiverande samtal och behandling. Det är vanligt att både våldsutsatta personer och våldsutövare har en bristande tillit till sin omgivning och till myndigheter. Utredningen beskriver att de ideella organisationerna är ett viktigt komplement till socialtjänsten. Rikskriscentrum är dock orolig för att samhällsutvecklingen går mot en strikt uppdelning mellan service i form av rådgivning och stöd medan behandling ska ske efter biståndsbeslut eller inom sjukvården. Om utvecklingen fortsätter kan det i sin förlängning leda till inskränkningar i organisationernas möjlighet att ge olika former av insatser. Om så blir fallet finns det risk att utsatta och våldsutövare avstår från att söka hjälp. Många efterfrågar en helhetslösning för sin situation utan att behöva vända sig till flera olika verksamheter. Detta borde vara möjligt så länge det är den enskilde som själv söker hjälp. Rikskriscentrum menar att det därför är viktigt att inte kraven för att beviljas lokala verksamhetsbidrag inte snävar in bedömningen av vad som är service och öppen verksamhet.

Rikskriscentrum vill samtidigt poängtera att barnperspektivet alltid beaktas och barnens rätt till egen hjälp säkras. Att anmälningsplikten efterföljs är ett grundkrav i all verksamhet där barn berörs.

6.1.8 Handläggning av bidragsärenden

Att utredningen föreslår att statsbidrag ska kunna beviljas för två år är mycket välkommet. Det medför bättre möjligheter att planera sin verksamhet långsiktigt och ger större trygghet för såväl verksamheter som för besökare.

8 Konsekvenser

Utredningen redogör för hur bidrag till ideella organisationer kan utvecklas. Syftet är bl a att säkerställa att enskilda brottsoffer ska få det stöd de behöver. Men i utredningen framkommer nästan inget om hur dessa kan påverkas av de föreslagna förändringarna. Utredningen har fokus på konsekvenserna för föreningarna och statens och kommunernas bidragssystem. Brottsoffrens eller våldsutövarnas syn på vilken hjälp de får och vad som är viktigt att tänka på framkommer inte. Detta ser Rikskriscentrum som en brist i utredningen.

För Rikskriscentrum

Margot Olsson

ordförande

